

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/142/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6114214613
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ferdinand Zimmermann
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2016:6114214613.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ferdinanda Zimmermanna a sudcov JUDr. Danici Kočíčkovej a JUDr. Amy Odalošovej v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a. s., so sídlom Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176 proti odporcovi J. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom L. S. XXXX/XX, X. X., za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, občianske združenie so sídlom Nám. legionárov 5, Prešov, IČO: 42 176 778, zastúpené JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom so sídlom Janka Kráľa 5/A, Lučenec, o zaplatenie 1 430,24 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa a vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 12C/80/2014-96 zo dňa 20. 11. 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu v časti, v ktorej zamietol návrh **p o t v r d z u j e**.

Rozhodnutie **z r u š u j e** v časti výroku, v ktorej súd rozhodol tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznáva a vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd rozsudkom rozhodol tak, že návrh zamietol. O trovách konania rozhodol, tak že vedľajšiemu účastníkovi a navrhovateľovi náhradu trov konania **nepriznáva**.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol:

Navrhovateľ sa návrhom doručeným súdu dňa 30. 06. 2014 domáhal voči odporcovi zaplatenia sumy 1 430,24 eura s príslušenstvom. Návrh odôvodnil tým, že s odporcom uzavrel dňa 04.02.2004 úverovú zmluvu č. 5302003445, ktorej predmetom bolo poskytnutie revolvingového úveru. Odporca sa zaviazal riadne a včas splatiť navrhovateľovi poskytnutý úver a to v pravidelných mesačných splátkach vo výške a s termínom splatnosti určených v úverovej zmluve na jej lícnej strane, pričom prvú splátku bol odporca povinný uhradiť až v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom vykonal prvé čerpanie z úverového účtu. Vzhľadom na charakter úveru nie je možné určiť výšku ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej len „RPMN“) priamo v úverovej zmluve, pretože sa úver čerpá a dopĺňa na základe vôle odporcu a tým sa aj menia údaje relevantné pre výpočet RPMN. Odporca bol v omeškaní s úhradou svojho záväzku tak, ako je uvedené v priloženom splátkovom kalendári, z ktorého vyplýva prehľad jednotlivých platieb odporcu a spôsob ich započítania. V zmysle hlavy úverových zmluvných podmienok s názvom „ukončenie úverovej zmluvy o poskytnutí úveru“ bol odporca navrhovateľom vyzvaný listom zo dňa 25. 07. 2013 k splateniu celého zostatku Úveru, ktorý pozostáva z nezaplatených splátok po splatnosti upomienky a zmluvnej pokuty, ak boli vygenerované, a zo zosplatených budúcich splátok v lehote 15 dní od odoslania výzvy. Nakoľko odporca pohľadávku navrhovateľa neuhradil, navrhovateľ navrhol zaviazat' odporcu zaplatiť mu sumu vo výške 1 430,24 eura, kapitalizovaný ročný úrok z omeškania vo výške 104,92 eura, spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 1 430,24 eura odo dňa 18. 06. 2014 do zaplatenia a nahradiť trovy konania.

Odporca sa k podaniu vyjadril podaním doručeným dňa 11. 09. 2014, v ktorom uviedol, že v roku 2013 sa mu prestalo dariť. Na jar v roku 2013 mu ochorela sestra na onkologickú chorobu, pričom jej pomáhal pri ošetrovaní, absolvovaní liečebných kúr. Na jeseň 2013 mu k ošetrovaniu pribudol otec, ktorý dostal mozgovú príhodu, ochrnul na pravú polovicu tela a je pripútaný na lôžko, vyžaduje si stálu starostlivosť. Uvádza, že si je vedomý svojho záväzku voči navrhovateľovi, ale na základe skutočností, že nemá žiadny príjem, z ktorých by mohol zaplatiť svoj dlh navrhovateľovi, nemá možnosť si príjmy zabezpečiť, nakoľko sa stará o svojho chorého otca.

K návrhu sa vyjadril vedľajší účastník v podaní doručenom súdu dňa 12. 11. 2014, v ktorom uviedol, že v danom prípade došlo nepochybne k uzatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá musí obsahovať obligatórne náležitosti podľa § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. V zmluve absentuje údaj o sume, počte a termínoch splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Veriteľ nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Z uvedeného vyplýva, že navrhovateľ nemá nárok na zaplatenie úroku a iných poplatkov, ktoré nedojednal so spotrebiteľom priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere. Na základe uvedeného, podľa predloženého splátkového kalendára sa za čerpaný úver považuje iba suma 4 206,58 eura, pričom odporca doposiaľ uhradil navrhovateľovi 5 174,55 eura. Navrhovateľ tak nemá platný právny titul na zaplatenie ním uplatnenej sumy v návrhu a to sumy 1 535,16 eura. Na základe uvedeného navrhol, aby súd návrh zamietol a priznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania.

Súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 20. 11. 2014, ktorom po vykonanom dokazovaní listinami a z prednesov zástupcu navrhovateľa a vedľajšieho účastníka zistil nasledovný skutkový stav: navrhovateľ uzatvoril s odporcom dňa 04. 02. 2004 úverovú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru a vydání a používaní platobnej karty „yes“, číslo zmluvy 5302003445, na základe ktorej boli odporcovi poskytnuté finančné prostriedky vo forme úverového rámca 30 000,00 Sk pri výške mesačnej splátky 1 200,00 Sk. Ročná percentuálna miera nákladov v zmluve uvedená nebola. Nakoľko odporca neplnil riadne a včas svoje povinnosti zo zmluvy, vyzval ho navrhovateľ k splateniu celého úveru čerpaného na základe zmluvy a uhradiť dlžnú čiastku vo výške 1 584,80 eura najneskôr do 15 dní odo dňa odoslania výzvy. Dátum odoslania výzvy navrhovateľ súdu nepreukázal. Z pripojeného výpisu úverového účtu odporcu súd zistil, že istina poskytnutá odporcovi bola vo výške 4 206,58 eura, pričom odporca za trvania zmluvy uhradil navrhovateľovi 5 174,55 eura.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, t.j. do 30.06.2006 (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), tento zákon upravuje niektoré podmienky poskytovania spotrebiteľského úveru, náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, spôsob výpočtu celkových nákladov spotrebiteľa spojených s poskytovaním spotrebiteľského úveru a ďalšie opatrenia na ochranu spotrebiteľa.

Podľa § 2 písm. a) zákona o spotrebiteľských úveroch, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky alebo v inej právnej forme.

Podľa § 3 ods. 6 zákona o spotrebiteľských úveroch, pri spotrebiteľských úveroch formou preddavkov na bežný účet s výnimkou kreditnej karty (§ 1 ods. 3) alebo v prípadoch, keď nemožno určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov, musí byť spotrebiteľ pred uzavretím zmluvy informovaný o úverovom limite, o nákladoch spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, o spôsobe výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov, o podmienkach, za ktorých môže byť zmluva zmenená, a o spôsobe a termíne skončenia zmluvného vzťahu. Počas trvania zmluvy musí byť spotrebiteľ bezodkladne informovaný o zmene ročnej percentuálnej miery nákladov.

Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Podľa § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že úverová zmluva o poskytnutí revolvingového úveru a vydání a používaní platobnej karty „yes“ č. 5302003445 uzatvorenou medzi účastníkmi dňa 04.02.2004 (ďalej len „zmluva“) je zmluvou o spotrebiteľskom úvere uzatvorenou podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy v spojení s obchodným a občianskym zákonníkom. Na základe uvedenej zmluvy boli odporcovia, ktorý je fyzickou osobou, dočasne poskytnuté peňažné prostriedky v inej právnej forme navrhovateľom, ktorý vykonáva poskytovanie úverov ako predmet vlastnej podnikateľskej činnosti. Pokiaľ odporca v úverovej zmluve uviedol ako „zamestnanie klienta podnikateľ“, toto označenie nepreukazuje, že by poskytnutý úver bol odporcom použitý na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Za takto zisteného stavu súd považuje za preukázané, že úver bol použitý odporcami na iný účel. Nakoľko nie je v zmluve uvedený účel poskytnutia finančných prostriedkov, súd vychádzal z toho, že odporca má postavenie spotrebiteľa podľa § 3 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

Zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 1 ods. 2 a 3 taxatívne vymenúva zmluvy o poskytnutí peňažných prostriedkov, na ktoré sa zákon o spotrebiteľských úveroch nevzťahuje. Navrhovateľom poskytnutý úver odporcom na základe uzatvorenej zmluvy nie je možné podradiť ani pod jeden z typov uvedených v ustanovení § 1 ods. 2 a 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, teda na zmluvu sa vzťahujú ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

Zákon o spotrebiteľských úveroch v ustanovení § 3 uvádza náležitosti ponuky spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 3 upravuje náležitosti ponuky, nie náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere uvádza ustanovenie § 4 zákona o spotrebiteľských úveroch. V ustanovení § 3 ods. 6 zákon o spotrebiteľských úveroch určuje, ktoré údaje musia byť uvedené v ponuke spotrebiteľského úveru v tých prípadoch, keď nemožno určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov. Na záver ustanovenie uvádza, že počas trvania zmluvy musí byť spotrebiteľ bezodkladne informovaný o zmene ročnej percentuálnej miere nákladov. Aj z uvedeného ustanovenia vyplýva, že v prípadoch, keď nemožno určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov pred uzatvorením zmluvy, súčasťou ponuky na uzavretie zmluvy o spotrebiteľskom úvere musia byť príslušné údaje, pričom zmluva o spotrebiteľskom úvere už údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov obsahovať má, čo vyplýva z toho, že počas trvania zmluvy musí byť spotrebiteľ informovaný o zmene ročnej percentuálnej miere nákladov.

Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí okrem všeobecných náležitostí obsahovať aj ročnú percentuálnu mieru nákladov. Pokiaľ tento údaj nie je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedený, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Navrhovateľ nepreukázal, že by v zmluve bol uvedený údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Vo svojich vyjadreniach uviedol, že vzhľadom na charakter úveru nie je možné určiť výšku RPMN. S uvedeným tvrdením sa súd nestotožnil, nakoľko zákon o spotrebiteľských úveroch v § 4 ods. 2 písm. g) uvádza ako jednu z podstatných náležitostí uvedenie údajov o RPMN. Zároveň zákon o spotrebiteľských úveroch uvádza, ktoré úvery sa za spotrebiteľské úvery nepovažujú a všetky ostatné, ktoré sú zmluvami o spotrebiteľskom úvere musia obsahovať všetky údaje uvedené v § 4 ods. 2 zákona o spotrebiteľskom úvere. Presné číselné vyjadrenie RPMN navrhovateľ nepreukázal, poukazoval napr. na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/95/2010. S uvedeným rozhodnutím sa súd nestotožnil, nakoľko zákon o spotrebiteľskom úvere uvádza, ktoré zmluvy sa považujú za zmluvy o spotrebiteľskom úvere a tiež, ktoré konkrétne náležitosti musia zmluvy o spotrebiteľských úveroch obsahovať. Zákon o spotrebiteľských úveroch neuvádza typy úverov, pri ktorých nie je možné RPMN určiť. Uvádza iba v ustanovení § 3 ods. 6 písomné podmienky ponuky spotrebiteľského úveru, ale pri písomných podmienkach zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyžaduje náležitosti uvedené v § 4 ods. 2. Na tomto mieste súd poukazuje, napr. na odôvodnenie rozhodnutí Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/215/2012 zo dňa 10. 10. 2012, 13CO/324/2012 zo dňa 16. 05. 2013 a 14Co/407/2012 zo dňa 15.10. 2013.

Ak uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosť vyžadovanú zákonom o spotrebiteľských úveroch a to údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov, poskytnutý úver sa podľa § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nakoľko poskytnutý úver navrhovateľom odporcovi sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, navrhovateľom poskytnuté peňažné prostriedky vo výške 4 206,58 eura bol odporcovi povinný navrhovateľovi v uvedenej výške vrátiť. Súd preto návrh navrhovateľa zamietol ako nedôvodný, keď odporca plnil navrhovateľovi zo zmluvy o úvere o 967,97 eura viac, ako bol povinný.

Súd o trovách rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP v spojení s § 151 ods. 1 OSP, v konaní úspešný odporca nepodal návrh na náhradu trov konania, návrh na náhradu trov konania podal vedľajší účastník na strane odporcu a v konaní neúspešný navrhovateľ.

V konaní úspešnému vedľajšiemu účastníkovi súd náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 OSP nepriznal, keď v predmetnej veci nejde o uplatnenú náhradu trov potrebných na účelné bránenie práva. Súd, aj v prípadoch, ak sa združenie na ochranu spotrebiteľa zúčastní konania ako vedľajší účastník na strane spotrebiteľa, musí zaoberať tým, či uplatnené trovy konania vynaložené vedľajším účastníkom boli vynaložené účelne. Už zo znenia § 25 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa vyplýva, že Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS bolo zriadené o. i. za účelom podávania návrhov, účasti v konaní a tiež zastupovania v konaniach pred štátnymi orgánmi a teda bolo zriadené za účelom ochrany spotrebiteľa. Cieľom združení na ochranu spotrebiteľa je presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov. Na základe vyššie uvedených skutočností vyplýva, že trovy vedľajšieho účastníka za zastúpenie advokátom nemožno považovať za účelne vynaložené. Paušálny vstup Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS do všetkých konaní, v ktorých vystupujú ako navrhovatelia týmto združením označené subjekty, bez ohľadu na stav konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť úkonov vedľajšieho účastníka, nepovažuje súd za dôkaz o vôli združenia naplniť cieľ, ktorým je ochrana spotrebiteľa. Paušálny vstup tohto združenia do konaní, v ktorých pre vstup nebol dôvod, keď právne posúdenie veci je výlučne v právomoci súdu a iba zbytočne navýšil trovy konania najmä, keď sa združenie dalo zastúpiť advokátom, navodzujú dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia.

Súd preto o trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 OSP tak, že v konaní neúspešnému navrhovateľovi a v konaní úspešnému vedľajšiemu účastníkovi na strane odporcu náhradu trov konania za zastúpenie advokátom ako neúčelne vynaložené, podľa § 142 ods. 1 OSP nepriznal.

V súlade s § 204 OSP voči rozsudku podal odvolanie navrhovateľ a vedľajší účastník na strane odporcu.

Navrhovateľ v odvolaní proti rozsudku uviedol, že odvolanie podáva z dôvodu v súlade s § 205 ods. 2 písm. b) OSP, t.j. konanie má inú vadu, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, § 205 ods. 2 písm. d) OSP, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ustanovenia § 205 ods. 2 písm. f) OSP, z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že navrhovateľ ponúka spolu s revolvingovým úverom aj kreditnú kartu, ktorú odporca mohol používať na klasické nákupy v predajniach a postupne sa peniaze z účtu odpočítavali, až kým nevyčerpal disponibilný zostatok. Revolvingový úver mal následne splácať. Okrem samotného nákupu mohol odporca taktiež počítať aj s výberom hotovosti. Podľa uvedeného možno konštatovať, že vzhľadom na charakter revolvingového úveru, t. j. skutočnosť, že navrhovateľ a ani odporca nemôžu vedieť a ani nevedia pri uzatváraní zmluvy určiť, kedy a koľko z úveru bude čerpané, nie je možné presne stanoviť výšku poskytnutého úveru, pretože pri takomto type úveru sa zásadne definuje len výška úverového rámca, ktorá v tomto prípade bola vo výške 1.493,73 €. Ide o špecifický druh úveru, jednotlivé splátky sa pri tomto type úveru nedajú uviesť dopredu, nakoľko čerpanie z úverového rámca nevedia zmluvné strany pri podpise zmluvy do budúcnosti určiť. Jednotlivé splátky úveru môžu byť rôzne a nemusia byť v súlade s dohodnutými splátkami v zmluve. Všetky tieto skutočnosti záležia len na spotrebiteľovi, ktorý predmetný úver čerpá. Ostatné skutočnosti a poplatky sú uvedené v metodickej príručke Sadzovníka poplatkov. Odporca prejavil súhlas byť takýmito podmienkami viazaný v § 13 všeobecných podmienok, kde potvrdzuje, že je oboznámený s úverovými podmienkami a s metodickou príručkou, že sú mu všetky ich ustanovenia zrozumiteľné a že ich považuje za dostatočne určité a prejavuje súhlas byť viazaný ustanoveniami týchto dokumentov. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, podľa ktorého RPMN predstavuje údaj dôležitý pre vyjadrenie nákladov na úver a spotrebiteľom pomáha tento údaj spoznať, aké všetky náklady budú spojené so spotrebiteľským úverom. Tým, že celkové náklady sú vyjadrené v percentuálnych bodoch,

zjednodušuje sa tým spotrebiteľovi porovnanie obdobných produktov na finančnom trhu, a tak aj výber toho najakurátnejšieho úveru. Nie vždy je však možné tento údaj v zmluve uviesť, pretože pre jeho vyčíslenie je potrebné mať zastabilizované vstupné údaje o výške úveru, období, splátky úveru a úroky s poplatkami.

Revolvingový úver je však typický tým, že veriteľ ho dopĺňa a úverový vzťah tak môže fungovať neurčitú dobu. Dlžník stále platí, pretože veriteľ mu stále dopĺňa úver a časť splátky sa používa na splatenie poskytnutých úverových prostriedkov a časť na odplatu. Úver je odplatný právny úkon. Na začiatku revolvingového vzťahu sa údaj o RPMN určí ako tak dá, pretože výška úveru, úroky, poplatky a obdobie úverového vzťahu vychádzajúceho z počtu splátok sú zistiteľné. To však už dobre možné nie je v priebehu revolvingu, pretože sa úver čerpá a dopĺňa, a tak sa menia údaje relevantné pre výpočet RPMN. Zákon o spotrebiteľských úveroch (zákon č. 258/2001 Z. z.) preto aj výslovne počíta s nemožnosťou určenia RPMN (rozsudok Krajského súdu Prešov z 27. 01. 2011 sp. zn. 6Co/95/2010). Navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

V súlade s § 204 OSP podal voči rozsudku súdu prvého stupňa, a to v časti výroku, ktorým súd vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznal vedľajší účastník. Uviedol, že prvostupňový súd sa riadne nevysporiadal s dôvodmi, pre ktoré náhradu trov vedľajšiemu účastníkovi nepriznal, uviedol len, že nepovažuje trovy vedľajšieho účastníka za účelné, rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné. Vzhľadom na nelichotivý dlhodobý stav v oblasti spotrebiteľského práva sa podpora spotrebiteľa vo forme vstupu vedľajšieho účastníctva javí byť najefektívnejšia. Vedľajší účastník je oprávnený na dosiahnutie cieľa vedľajšieho účastníctva použiť také prostriedky, ktoré zákon poskytuje, vrátane aj zastúpenia prostredníctvom advokáta, pričom navrhovateľ vymedzuje v žalobe predmet sporu, v podstate ide o formulárové žaloby, ktoré sú nie ani len skutkovo či právne dôvodné, úlohou vedľajšieho účastníka je brániť práva slabšieho v konaní a nemôže mu byť na ujmu to, že vecne reaguje a rozporuje obsahovo jednoduché podania žalobcu. Cieľom združenia je zvýšenie ochrany spotrebiteľa a jeho práv v súdnych konaniach. Vedľajší účastník vynaložil účelne trovy. Ide o nemajetné združenie, ktoré plní spoločensky významné poslanie vo forme efektívnej ochrany spotrebiteľa v súdnom konaní a poukazovaním na nedôvodné nároky, nekalé praktiky a neprijateľné zmluvné podmienky dodávateľov. Zastúpenie je teda potrebné hodnotiť ako dôvodné a účelné sledujúce legitímny cieľ. Združenie má možnosť čerpať podporu od štátu, avšak po opakovaných žiadostiach v priebehu posledných dvoch rokoch napokon Ministerstvo hospodárstva SR schválilo združeniu finančnú podporu vo výške 4.000,- € (doposiaľ vyplatených 1.000,- €). Právne zastúpenie vedľajšieho účastníka treba hodnotiť ako dôvodné a účelné, sledujúce legitímny cieľ. Vstup do konania a následné aktívne vystupovanie v konaní bolo objektívne účelné, čo dokazuje aj skutočnosť, že prvostupňový súd žalobu v celom rozsahu zamietol, pričom obsah napádaného rozhodnutie korešponduje s prednesenou argumentáciou vedľajšieho účastníka. Zároveň si vedľajší účastník vyčíslil trovy konania.

Vedľajší účastník vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhol rozsudok súdu v uvedenej časti potvrdiť. Uviedol, že sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, keď údaj o RPMN ako obligatórnu náležitosť zmluva neobsahuje, v zmluve nie je vôbec uvedená. Nemôže byť na škodu spotrebiteľa, ak dodávateľ neuvedie v zmluve všetky údaje potrebné na vyčíslenie výšky RPMN. Pokiaľ dokážu iní poskytovatelia spotrebiteľských (aj revolvingových) úverov transparentne informovať klientov vopred o výške odplaty, resp. celkových nákladov spojených s každým opakovaným revolvingovým úverom, potom je schopný tak postupovať aj navrhovateľ. Pokiaľ poskytovateľ spotrebiteľského úveru cielene nastaví svoj produkt tak, že nemožno vopred zistiť, za akých podmienok ho klient kupuje, t. j. aké náklady mu budú vznikať, potom je potrebné hodnotiť takéto dojednanie, ako odporujúce zákonu. Úverová zmluva neobsahuje ani sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom veriteľ nemôže od spotrebiteľa požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 5 citovaného zákona). Teda veriteľ nemá nárok na zaplatenie úrokov, alebo iných poplatkov, ktoré nie sú so spotrebiteľom dojednané priamo v zmluve o spotrebiteľskom úvere. V zmluve nie je uvedený ani údaj o ročnej úrokovej sadzbe, a teda v nej sa nenachádza žiadne dojednanie o úrokoch, resp. iných poplatkoch. Ak výška mesačnej splátky predstavovala sumu vo výške 1.200,- Sk, veriteľ mal presne konkretizovať, aká časť sumy v celkovej výške mesačnej splátky pripadá na zaplatenie istiny, úrokov a iných poplatkov, čo sa nestalo. V opačnom prípade mal veriteľ alternatívne uviesť údaj o ročnej úrokovej sadzbe, čo sa taktiež nestalo, a teda úroky neboli so spotrebiteľom vôbec dojednané. Veriteľ tak nemá právo na zaplatenie úrokov a iných poplatkov. Pokiaľ sa nenachádzajú všetky obligatórne náležitosti v spotrebiteľskej úverovej zmluve v súlade s § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001

Z. z. zreteľne uvedené v texte hlavnej zmluvy a sú (aj to iba parciálne, neurčito a nezrozumiteľnou) len súčasťou jednoliateho miniatúrneho textu formálne nedostupných obchodných podmienok, potom súd správne rozhodol, keď žalobu v časti o zaplatenie úrokov a iných poplatkov zamietol. Podľa § 4 ods. 5 zákona č. 251/2001 Z. z. od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. S poukazom na vyššie citované zákonné ustanovenie bolo úmyslom aj zákonodarcu, aby bol spotrebiteľ pred podpisom zmluvy o spotrebiteľskom úvere informovaný o takej základnej náležitosti, akou je výška odplaty za poskytnutý úver. V hlavnej časti predmetnej úverovej zmluvy sa nenachádzajú žiadne dojednania o úrokoch a poplatkoch, absenteje údaj o ročnej úrokovej sadzbe, žalobca tak so spotrebiteľom úroky a poplatky priamo v zmluve nedojednal, v dôsledku čoho na ich zaplatenie nemá nárok. Vedľajší účastník poukázal tiež na to, že v konaní na súde prvého stupňa súčasne namietal aj formálnu nedostupnosť úverovej zmluvy spôsobenú drobným, len s veľkými ťažkosťami čitateľným písmom v kombinácii s množstvom neprehľadných povinností ukladaných žalovanému ako úverovému dlžníkovi. Zmluva s uvedenými nedostatkami predstavuje nekalú prax v zmysle smernice Rady 93/13 EHS z 05. 04. 1993, ako aj v zmysle ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a nemôže tak požívať právnu ochranu.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdiť.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v rozsahu podľa § 212 ods. 1 OSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh zamietol podľa § 219 ods. 1,2 OSP potvrdil.

Podľa § 219 OSP odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne (ods. 1). Preskúmaním veci odvolací súd dospel k záveru, že okresný súd vo veci správne rozhodol, náležite zistil skutkový stav, vec správne skutkovo i právne posúdil a rozhodnutie odôvodnil v súlade so zákonnými požiadavkami na riadne odôvodnenie rozsudku súdu (§ 157 ods. 2 OSP). Odvolací súd rozsudok okresného súdu potvrdil na tom istom skutkovom základe a z tých istých dôvodov, ktoré uviedol v odôvodnení rozhodnutia okresného súdu.

Odporca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by boli relevantným dôvodom a mohli mať vplyv na výsledok rozhodnutia okresného súdu.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa vzhľadom k obsahu odvolania navrhovateľa odvolací súd udáva :

V ustanovení § 3 ods. 6 zákona 258/2001 Z. z. sú upravené podmienky ponuky spotrebiteľského úveru, kde sa uvádza, že pri spotrebiteľských úveroch formou preddavkov na bežný účet s výnimkou kreditnej karty, alebo v prípadoch, keď nemožno určiť ročnú percentuálnu mieru nákladov, musí byť spotrebiteľ pred uzatvorením zmluvy informovaný o úverovom limite, o nákladoch spotrebiteľ spojených so spotrebiteľským úverom, o spôsobe výpočtu ročnej percentuálnej miery nákladov, o podmienkach, za ktorých môže byť zmluva zmenená, o spôsobe a termíne skončenia zmluvného vzťahu. Počas trvania zmluvy musí byť spotrebiteľ bezodkladne informovaný o zmene ročnej percentuálnej miery nákladov. Ustanovenie § 4 zákon presne stanovuje, aké formálne a obsahové náležitosti musí mať zmluva s tým, že v ods. 2 písm. g) je uvedené, že táto musí obsahovať ročnú percentuálnu mieru nákladov; ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Sám navrhovateľ v odvolaní uvádza, že sa prikláňa k rozhodnutiu Krajského súdu v Prešove. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že „Na začiatku revolvingového vzťahu sa údaj o RPMN určiť ako tak dá, pretože výška úveru, úrok, poplatky a obdobie úverového vzťahu vychádzajúce z počtu splátok sú zistiteľné, to však už dobre možné nie je v priebehu revolvingu“.

RPMN predstavuje údaj dôležitý pre vyjadrenie nákladov na úver a spotrebiteľom pomáha tento údaj spoznať, aké všetky náklady budú spojené so spotrebiteľským úverom, aká je cena úveru v porovnaní s ponukami iných poskytovateľov takýchto produktov. Tým, že celkové náklady sú vyjadrené v percentuálnych bodoch, zjednodušuje sa tým spotrebiteľovi porovnanie obdobných produktov na finančnom trhu a tak aj výber toho najakurátnejšieho úveru.

Zákon č. 258/2001 Z. z. vychádza z toho, že ročná percentuálna miera nákladov má byť vypočítaná v čase, keď sa uzatvára zmluva. Výpočet sa vykoná za predpokladu, že zmluva o spotrebiteľskom úvere bude platná na dohodnuté obdobie a že veriteľ a spotrebiteľ plnia svoje povinnosti podľa podmienok a k dohodnutým termínom.

Správne uzavrel prvostupňový súd, že zmluva o spotrebiteľskom úvere údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov obsahovať má, čo vyplýva z toho, že počas trvania zmluvy musí byť spotrebiteľ informovaný o zmene ročnej percentuálnej miere nákladov.

Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. g) zákona o spotrebiteľských úveroch uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere musí okrem všeobecných náležitostí obsahovať aj ročnú percentuálnu mieru nákladov. Pokiaľ tento údaj nie je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedený, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Navrhovateľ nepreukázal, že by v zmluve bol uvedený údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov.

Pre úplnosť odvolací súd udáva, že podľa § 4 ods. 5 Zákona o spotrebiteľských úveroch od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere. V predmetnej úverovej zmluve nie je dohodnutý úrok, ani poplatky. Ak aj bol spotrebiteľ oboznámený s úverovými podmienkami a s metodickou príručkou a prejavil aj súhlas byť viazaný ustanoveniami týchto dokumentov, to neznamená, že sa stali súčasťou zmluvy a boli dojednané v zmluve. Informácia spotrebiteľa o úrokoch a poplatkoch má podstatný význam z dôvodu, že prispieva k transparentnosti trhu a umožňuje spotrebiteľovi poznať rozsah svojho záväzku. Odporca však túto možnosť nemal, keďže výška úrokovej sadzby nie je uvedená v zmluve o úvere.

Odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa v časti výroku, v ktorej súd rozhodol tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznáva a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie podľa § 221 ods.1 pís. f / OSP.

Odvolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. V odôvodnení rozsudku súd stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých zistených skutočností vychádzal a akými úvahami sa pri rozhodnutí riadil, súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ak rozsudok súdu neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 157 ods. 2 OSP je nepreskúmateľný.

Prvostupňový súd vedľajšiemu účastníkovi nepriznal náhradu trov konania. Z odôvodnenia rozhodnutia však nie je zrejmé, či súd posudzoval účelnosť jednotlivých konkrétnych vynaložených trov vedľajším účastníkom v konkrétnom prebiehajúcom konaní, a prečo považoval jeho vstup za paušálny.

V prejednávanej veci je nesporné, že predmetom konania je nárok vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy. Občianske združenie na ochranu spotrebiteľa je preto oprávnené vystupovať v konaní ako vedľajší účastník v zmysle § 93 OSP. Zákon dáva možnosť, aby v prípade tzv. spotrebiteľských sporov vstúpila do konania ako vedľajší účastník taká právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu. Cieľom bolo umožniť širšiu ochranu osobám, na ochranu ktorých sú zriaďované rôzne právnické osoby a združenia.

Ak ust. § 93 ods. 4 OSP upravuje, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník, z toho možno vyvodiť len jeden záver a to, že vedľajší účastník má rovnako, ako akýkoľvek hlavný účastník, jednak právo na právnu pomoc pred súdmi a aj právo na náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia. Právo na kvalifikované právne zastúpenie splnomocneným právnym zástupcom - advokátom je v zmysle Čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky základným ústavným právom realizovaným v rámci civilného súdneho konania. V súvislosti s tým vzniká účastníkovi (a aj vedľajšiemu účastníkovi) i právo na náhradu trov konania, a teda v zmysle ust. § 137 OSP bez akýchkoľvek pochybností aj právo na náhradu trov právneho zastúpenia. V danej veci došlo k zamietnutiu návrhu v celom rozsahu z dôvodu, že navrhovateľ uplatnil nárok nedôvodne.

V súlade s § 142 ods. 1 OSP účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatnenie alebo bránenie proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Občiansky súdny poriadok v ustanovení §§ 142 až 150 ustanovuje pravidlá pre rozhodnutie súdu o náhrade trov konania. Pre všetky prípady rozhodovania súdu o náhrade trov konania platí zásada, podľa ktorej môže byť účastníkovi konania priznaná náhrada len tých trov, ktoré boli potrebné na účelné uplatnenie alebo bránenie práva. V prípade rozhodovania o náhrade trov konania pri plnom úspechu vo veci je táto zásada výslovne uvedená v § 142 ods. 1 OSP.

Pojem „účelnosť“ použitý v tomto ustanovení treba chápať ako určitú poistku pred hradením nákladov nesúvisiacich s konaním, resp. pred nákladmi nadbytočnými, či nadmernými.

Pri posudzovaní účelnosti nákladov vynaložených na právne zastúpenie treba dôsledne rozlišovať, či právne zastúpenie advokátom je využitím ústavne zaručeného práva na právnu pomoc, alebo či sa jedná skôr o zneužitie tohto práva na úkor protistrany (napr. zastúpenie v celkom v banálnej veci, opakované zastúpenie tzv. hromadných - skutkovo a právne takmer totožných veciach), alebo zrejímavá snaha zvýšiť náklady konania protistrane (porovnaj nálezh Ústavného súdu Českej republiky z 25. 03. 2014 sp. zn. I.ÚS 3819/13).

Zásada účelnosti trov potrebných na uplatnenie alebo bránenie práva je vyvoditeľná zo všeobecných zásad efektivity a spravodlivosti občianskeho súdneho konania ako celku a z ústavnoprávneho princípu proporcionality, chrániaceho primeranosť ako hodnotu právneho štátu. Primeranosť súvisí s rozumnosťou v práve, ktorá je chápaná ako vyhľadávanie praktickej rovnováhy v rámci aplikácie práva. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 19. 03. 2014 sp. zn. 6 MCdo 5/2013 vyslovil záver, že trovy konania vzniknuté zastúpením advokátom v tzv. hromadných (skutkovo a právne takmer totožných) veciach, kde sa obsah jednotlivých podaní vyhotovených advokátom, mení len o aktualizáciu a individualizáciu tej - ktorej veci, nemožno považovať za trovy nevyhnutne (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde.

V danom prípade sa z obsahu spisu javí, že vedľajší účastník zastúpený advokátom hromadne nevstúpil do viacerých porovnateľných vecí, nepodal „formulárové vyjadrenie“. K veci sa vyjadril po tom, čo mu bol doručený návrh, podal konkrétne vyjadrenie reagujúce na nárok uplatnený navrhovateľom, v súvislosti s podanou konkrétnou žalobou a jej obsahom.

Vzhľadom na nepreskúmateľnosť rozhodnutia, v časti výroku, ktorou prvostupňový súd rozhodol tak, že vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania nepriznáva odvolací súd rozhodnutie v súlade s § 221 ods.1 pís. f / OSP zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Prvostupňový súd v novom rozhodnutí o trovách konania posúdi nárok na náhradu trov konania vzhľadom na vyššie uvedené. Vyhodnotí či zo strany vedľajšieho účastníka išlo o úkony, ktoré sledovali cieľ - ochranu spotrebiteľa, či išlo o účelné bránenie práva, a to vo vzťahu ku každému jednotlivému úkonu.

V novom rozhodnutí prvostupňový súd rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania.

Vo veci senát odvolacieho súdu rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.